

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL K. G. SKUNDO**

2023 m. birželio d. Nr. S- (7-2023/79)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininko Evaldo Raistenskio, narių Rasos Stravinskaitės, Andriaus Veniaus ir Vilmos Vildžiūnaitės (pranešėja), išnagrino K. G. (toliau – Pareiškėjas) 2023-04-14 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2023-03-28 sprendimo Gražinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas Nr. 331-352241 (toliau – Sprendimas). Komisijos posėdis vyko 2023-05-09 šalims nedalyvaujant.

Komisija n u s t a t ė :

Pareiškėjas skundžia Inspekcijos Sprendimą ir nurodo, kad jo kontaktai bei banko sąskaitos duomenys mokesčių administratoriui buvo pateikti, tačiau dokumentų dėl permokos gražinimo jis negavo, apie esamą permoką sužinojo tik prisijungęs prie *mano VMI* portalo. Apie pasibaigusį terminą sužinojo, užpildęs dokumentus dėl permokos gražinimo.

Pareiškėjas nesutinka su mokesčių administratoriaus pozicija dėl senaties termino ir prašo panaikinti Inspekcijos Sprendimą ir išmokėti jam priklausančius pinigus.

Inspekcija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 87 ir 111 straipsniais, mokesčių įstatymais, Mokesčių mokėtojo permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų gražinimo (įskaitymo) taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004-12-07 įsakymu Nr. VA-186 „Dėl mokesčių mokėtojo permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų gražinimo (įskaitymo)“, ir išnagrinęjusi Pareiškėjo 2023-03-21 Prašymą gražinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas Nr. (17.16-40) GES-227997, nusprendė negražinti Pareiškėjui 181,97 Eur, nurodant, kad yra suėjęs MAĮ 87 straipsnio 13 dalyje nustatytas mokesčio permokos (skirtumo) gražinimo (įskaitymo) senaties terminas.

Inspekcija Sprendime taip pat nurodė, kad vadovaujantis MAĮ Nr. IX-2112 2, 38,68, 87, 100, 132, 139, 140 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 40¹ straipsniu 2018-06-28 įstatymu Nr. XIII-1329, kuriuo pakeisti MAĮ 68 straipsnyje įtvirtinti senaties terminai (susidariusią mokesčio permoką galima gražinti už einamuosius ir trejus praėjusius kalendorinius metus; gyventojų pajamų mokesčio deklaracijos tikslinimui taikomas ne ilgesnis nei einamųjų ir penkerių praėjusių kalendorinių metų senaties terminas, išskyrus gyventojų, vykdančių individualią veiklą su pažyma ar verslo liudijimu gautų pajamų tikslinimą, kuriam yra taikomas trijų kalendorinių metų tikslinimo terminas). Inspekcija nurodė, kad yra suėjęs MAĮ 87 straipsnio 13 dalyje nustatytas mokesčio permokos (skirtumo) gražinimo (įskaitymo) senaties terminas. Dėl patikslintos 2014 m. Metinės pajamų deklaracijos ((duomenys neskelbtini) (tikslinimo data 2019-09-10) nepateikta papildomų dokumentų ar duomenų dėl

permokos susidarymo, jokių veiksmų, įrodančių jog Pareiškėjas apie permoką žino ir siekia ją susigrąžinti iki 2021-12-31 nebuvo, gretinimų iš šių įplaukų taip pat nebuvo vykdoma.

Komisija k o n s t a t u o j a :

Skundžiamas Sprendimas naikinamas ir Pareiškėjo prašymas grąžinti 181,97 Eur permoką perduodamas Inspekcijai nagrinėti iš naujo.

Mokestinis ginčas tarp šalių vyksta dėl skundžiamo sprendimo negrąžinti Pareiškėjui 181,97 Eur permokos (skirtumo), teisėtumo ir pagrįstumo.

Iš bylos aplinkybių matyti, jog esminis skundžiamo Sprendimo motyvas dėl ginčo permokos negrąžinimo yra tas, kad Pareiškėjas prašymą grąžinti minėtą permoką mokesčių administratoriui pateikė praleidęs MAĮ 87 straipsnio 13 dalyje nustatytą mokesčio permokos (skirtumo) grąžinimo (įskaitymo) senaties terminą.

Inspekcijos Sprendime akcentuojama, kad dėl patikslintos 2014 m. Metinės pajamų deklaracijos ((duomenys neskelbtini) (tikslinimo data 2019-09-10) nepateikta papildomų dokumentų ar duomenų dėl permokos susidarymo, jokių veiksmų, įrodančių jog Pareiškėjas apie permoką žino ir siekia ją susigrąžinti iki 2021-12-31, nebuvo, gretinimų iš šių įplaukų taip pat nebuvo vykdoma.

Pareiškėjas nesutinka su mokesčių administratoriaus pozicija dėl senaties termino ir prašo panaikinti Inspekcijos Sprendimą ir išmokėti jam priklausančius pinigus.

Inspekcija 2023-06-06 raštu Nr. (24.10-31-5Mr)-R-2252 pateikė papildomą paaiškinimą, kuriame plačiau išdėstė susidariusią situaciją. Inspekcija nurodė, kad Pareiškėjas 2017-03-22 pateikė metinę pajamų mokesčio deklaraciją (forma (duomenys neskelbtini) kurioje deklaravo 72 Lt grąžintiną gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) sumą bei mokėtiną 639 Lt (185,07 Eur) privalomojo sveikatos draudimo įmokų (toliau – PSDĮ) sumą.

Pareiškėjui nesumokėjus PSDĮ, Inspekcija 2017-09-29 priverstinai išieškojo iš Pareiškėjo sąskaitos 219,11 Eur (185,07 Eur PSDĮ, 34,04 Eur PSDĮ delspinigių).

Pareiškėjas 2019-09-10 patikslino 2014 m. metinę pajamų deklaraciją, pateikdamas (duomenys neskelbtini) deklaraciją (pasikeitusi forma pagal aktualią redakciją). Pagal pateiktą GPM deklaraciją Pareiškėjui susidarė grąžintina 72 Lt GPM bei mokėtina 90 Lt (26,07 Eur) PSDĮ suma.

Inspekcija nurodė, kad pagal deklaraciją susidariusi GPM 72 litų permoka negrąžinta, nes buvo sudengtas 2016 ir 2018 m. mokėtinas GPM. Inspekcija pažymėjo, kad Pareiškėjas į GPM deklaracijos 43 laukelį neįrašė, kiek iki deklaracijos patikslinimo PSDĮ jau buvo sumokėta (reglamentuota Metinės pajamų deklaracijos (duomenys neskelbtini) formos ir jos priedų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių, patvirtintų Inspekcijos viršininko 2009 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. VA-96 (Inspekcijos viršininko 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymo Nr. VA-200 redakcija) (paskutiniai pakeitimai 2019-01-18 įsakymu Nr. VA-4) 155 punktu), todėl deklaracijos 46 laukelyje PSDĮ permoka nesusidarė, bet liko apskaičiuota mokėtina į biudžetą PSDĮ prievolė (90 Lt). Dėl šio priežasties Pareiškėjui PSDĮ permoka pajamų mokesčio deklaracijos (duomenys neskelbtini) pagrindu nebuvo grąžinta. Iki GPM deklaracijos pateikimo senaties termino pabaigos (už 2014 m. deklaracijos pateikimo senaties terminas baigiasi 2019-12-31) Pareiškėjas deklaracijos daugiau netikslino, sumokėto (šiuo atveju išieškoto) PSDĮ nenurodė.

Inspekcija pažymėjo, kad dėl PSDĮ prievolės patikslinimo 2019-09-10 pateikiant (duomenys neskelbtini) deklaraciją, MAIS sistemoje Pareiškėjui persiskaičiavo PSDĮ prievolė ir PSDĮ delspinigiai už nesavalaikį PSDĮ sumos sumokėjimą. Iš viso po GPM deklaracijos už 2014 m. patikslinimo MAIS sistemoje Pareiškėjui buvo suformuota 27,48 Eur prievolės suma: 26,07 Eur PSDĮ ir 1,41 Eur delspinigiai. Atsižvelgiant į tai, kad Inspekcija buvo išieškojusi 219,11 Eur sumą bei į perskaičiuotą 27,48 Eur prievolę, Pareiškėjui susidarė 191,63 Eur permoka. Iš šios sumos buvo nurašyta 6,66 Eur prievolė pagal vykdomuosius dokumentus. Todėl MAIS sistemoje liko 184,97 Eur permoka.

Mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 68 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jeigu kitaip nenustatyta šiame straipsnyje ar atitinkamo mokesčio įstatyme, mokesčių mokėtojas ar mokesčių administratorius mokesčių apskaičiuoti arba perskaičiuoti gali ne daugiau kaip už einamuosius ir trejus praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus atgal nuo tų metų, kuriais pradama mokesčių apskaičiuoti arba perskaičiuoti, sausio 1 dienos.

Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjo atveju susidarė PSDĮ permoka 8230 įmokos kodu, (mokesčių apskaitos sistemoje MAIS laikoma susidariusia 2017-09-29 datai), o jos grąžinimo įskaitymo senaties terminas pagal MAĮ 68 straipsnio 1 dalį – 3 metai (kadangi susidariusi ne GPM, o PSDĮ permoka), todėl Pareiškėjui 2020-11-12 buvo išsiųstas pranešimas RMA-22865, informuojant, kad artėja turimos 184,97 Eur permokos senaties terminas. 2020-11-17 buvo išsiųstas naujas priminimas RMA-26362, kuriuo Pareiškėjas informuotas apie sumažėjusią permoką (3 Eur žemės mokesčio sudengimas 2020-11-15 datai).

Pareiškėjas iki nurodyto senaties termino (2020-12-31) nepateikė prašymo susigrąžinti / įskaityti mokesčio permoką skirtumą. Prašymą susigrąžinti 181,97 Eur Pareiškėjas pateikė tik 2023-03-21, t. y. suėjus senaties terminui.

Inspekcija nurodė, kad pagal Pareiškėjo užpildytą ir pateiktą GPM deklaraciją už 2014 m. nebuvo susidariusi PSDĮ permoka (Pareiškėjas nebuvo deklaracijoje nurodęs jau anksčiau padengtos PSDĮ prievolės sumos) ir atskirai prašymo sugrąžinti susidariusią permoką apskaitos sistemoje (nes tik MAIS sistemoje matėsi Pareiškėjo vardu turima permoka, ne pagal deklaraciją) nepateikė, priimtas sprendimas negrąžinti prašomos 181,97 Eur permokos.

Inspekcija nurodė, kad Pareiškėjo atveju permoka galėjo būti susigrąžinama dviem būdais: 1) pateikiant GPM deklaraciją bei teisingai nurodant jo vardu jau sumokėtą sumą (tuo pačiu įrodant, kad Pareiškėjas žinojo apie susidariusią permoką ir siekį ją susigrąžinti) ir deklaracijos pagrindu susidarant permokai; 2) Mokesčių mokėtojo permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų grąžinimo (įskaitymo) taisyklių, patvirtintų Inspekcijos viršininko 2004-12-07 įsakymu Nr. VA-186 „Dėl Mokesčio ir baudos už administracinį nusižengimą permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų grąžinimo (įskaitymo)“, nustatyta tvarka, užpildant prašymo formą FR0781. Kitokio pobūdžio prašymų Pareiškėjas taip pat nepateikė ir neišreiškė valios / siekio laiku susigrąžinti turimą permoką. Pareiškėjui nepasinaudojus savo teise reikalauti laiku grąžinti (įskaityti) mokesčio permokas (MAĮ 36 straipsnio 3 dalis), Inspekcija pagrįstai negrąžino Pareiškėjo turėtos ir dėl senaties termino pabaigos išnykusios permokos.

Komisija pažymi, kad mokestinių ginčų nagrinėjimo praktikoje ne kartą yra akcentuota, jog mokesčių administratoriaus įformintiems sprendimams yra keliami ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme (toliau – VAĮ) nustatyti reikalavimai. Šiuo atveju Inspekcijos Sprendimas turi atitikti VAĮ 10 straipsnyje įtvirtintiems viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo turiniui keliamiems reikalavimams: administraciniame sprendime turi būti nurodytas sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 dalies 5 punktas), administracinio sprendimo motyvai (5 dalies 6 punktas), taip pat ir šio įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintiems viešojo administravimo principams: įstatymų viršenybės, išsamumo, objektyvumo. Remiantis LVAT praktika, suformuota aiškinant iki 2021-06-30 galiojusios redakcijos VAĮ 8 straipsnio (šio straipsnio nuostatos papildytos bei perkeltos į šiuo metu galiojančios VAĮ redakcijos 10 straipsnį) nuostatas, individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi, priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT 2010-08-24 sprendimas adm. byloje Nr. A-756-450/2010, 2010-11-05 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-15/2010, 2017-04-04 nutartis adm. byloje Nr. eA-425-556/2017 ir kt.). Taip pat viešojo administravimo

subjektas privalo vadovautis objektyvumo principu, kuris reiškia, kad sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs, t. y. viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti tikrąsias faktines aplinkybes, kurios nustatomos, išsiaiškinus visas aplinkybes, turinčias reikšmės priimant sprendimą ir kritiškai, nešališkai vertinant įrodymus. Šis reglamentavimas suponuoja ir tai, kad mokesčių administratorius turi konkrečiais, aiškiais ir neginčijamais įrodymais paremti savo sprendimus ir neturi būti jokių abejonų dėl sprendimo pagrįstumo ir teisėtumo.

Komisija, išnagrinėjusi Sprendimo turinį, vertina, kad toks Inspekcijos Sprendimas neatitinka minėtų VAI reikalavimų, kadangi jame nenurodytos jokios faktinės aplinkybės, įtakojusios Inspekcijos išvadą negražinti permokų sumų. Nors Sprendime nurodytas jo priėmimo teisinis pagrindas, ginčijamas administracinis aktas turi esminių trūkumų (nenurodyta, kokio mokesčio / įmokos permoka nustatyta (permokos susidarymo rūšis turi esminę teisinę reikšmę, nes permokų gražinimo senaties terminai pagal atskiras mokesčių ar kitokio pobūdžio permokėtų sumų pobūdį skiriasi arba iš viso nėra taikomi) ir kada ši permoka susidarė), sudarančių kliūtis Pareiškėjui suprasti jo atžvilgiu priimto neigiamo sprendimo motyvus ir imtis efektyvios galbūt pažeistų savo teisių gynybos. Tai, kad Sprendimo negražinti Pareiškėjui PSDĮ permokos sumos priėmimui turėjusios įtakos aplinkybės bei motyvai buvo išdėstyti Komisijai pateiktame 2023-06-06 rašte Nr. (24.10-31-5Mr)-R-2252 (šiam rašte išdėstytos aplinkybės Pareiškėjui nėra žinomos), nepaneigia fakto, jog Sprendimas neatitinka VAI 10 straipsnio reikalavimų, nes tai pateikta tik Komisijos prašymu ir neatsispindi ginčijamame Sprendime.

Komisija taip pat pastebi, kad PSDĮ administravimo ribos numatytos MAĮ 14 straipsnio 5 dalyje, kurioje nurodyta, kad privalomojo sveikatos draudimo įmokos ir valstybinio socialinio draudimo įmokos pagal šį Įstatymą administruojamos tiek, kiek tai nustatyta Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme ir šio Įstatymo 87 straipsnio 4 ir 41 dalyse. Todėl vertinant galimybę gražinti Pareiškėjui PSDĮ permoką turi būti atsižvelgiama į PSDĮ administravimą nustatančias teisės aktų nuostatas, susijusias su permokų gražinimu.

Atsižvelgiant į aptartas aplinkybes bei į tai, jog ir LVAT formuojamoje praktikoje (LVAT 2008-02-14 nutartis adm. byloje Nr. A-438-163/2008, 2009-05-04 nutartis adm. byloje Nr. A-438-563/2009, 2011-11-14 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-2765/2011) laikosi nuoseklios pozicijos dėl to, kad pagrindas mokesčių ginčą gražinti mokesčių administratoriui vertinti pakartotinai (pakartotinai nagrinėti skundą, prašymą ar atlikti pakartotinį patikrinimą) yra tais atvejais, kai būtina naujai atlikti tam tikrus mokesčių administratoriaus kompetencijai priskirtus objektyvius veiksmus, susijusius su teisiškai reikšmingų aplinkybių, kurios trukdo priimti teisėtą ir pagrįstą sprendimą dėl kilusio mokesčio ginčo, pašalinimu (pvz., iš naujo pakartoti tam tikras administracines procedūras, surinkti papildomų įrodymų, ištirti nenagrinėtas faktines aplinkybes, įrodymus ir pan.); taip pat siekiant išvengti skirtingo faktinių aplinkybių interpretavimo, dėl ko mokesčių administratorius neturėtų teisės dėl šių aplinkybių inicijuoti teisinį ginčą, remiantis MAĮ 159 straipsnio 2 dalimi.

Apibendrinama tai, kas išdėstyta, Komisija pažymi, kad Inspekcijai pavestina iš naujo išnagrinėti Pareiškėjo 2023-03-21 prašymą, Sprendime išdėstant visas priimamam sprendimui įtakos turinčias aplinkybes, atsižvelgiant į šiame Komisijos sprendime pateiktus Komisijos pastebėjimus įforminus naują sprendimą, Pareiškėjas įgis teisę dar kartą skusti šį sprendimą Komisijai.

Mokesčių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 2 ir 5 punktais, n u s p r e n d ž i a :

Panaikinti Inspekcijos 2023-03-28 sprendimą Gražinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas Nr. 331-352241 ir Pareiškėjo 2023-03-21 prašymą gražinti permoką perduoti Inspekcijai nagrinėti iš naujo.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskusti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkas

Evaldas Raistenskis

Komisijos narė

Rasa Stravinskaitė

Komisijos narys

Andrius Venius

Komisijos narė

Vilma Vildžiūnaitė